

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра психології та здоров'я людини

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У
РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	С Соціальні науки, журналістика та інформація
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	С 4 «Психологія»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Соціально-гуманітарний

Робоча програма з навчальної дисципліни «Методика проведення психологічної експертизи у різних галузях» для здобувачів вищої освіти соціально-гуманітарного факультету за спеціальністю С4 «Психологія», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Укладач О. В. Скуловатова. Біла Церква: БНАУ, 2025. 20 с.

Розробник: О.В. Скуловатова, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології та здоров'я людини (протокол № 1 від 13.08.2025 р.)

В. о. завідувача кафедри психології
та здоров'я людини

Олена ХОМЧУК

Гарант ОП

Олена ХОМЧУК

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету
(Протокол № 01 від 26.08.2025 р.)

Голова методичної ради, доцент

Інна КОВАЛЬЧУК

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ»	6
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	15
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	14
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	19
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до навчального плану на 2025–2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Методика проведення психологічної експертизи у різних галузях» передбачено 150 академічні години (5 кредитів ECTS), з яких для денної форми навчання виділено: аудиторних – 84 годин (лекції – 42 год, практичні заняття – 42 год), самостійна робота студентів – 66 години.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено у таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація	Обов'язкова	
Змістових модулів – 3	Спеціальність С4 «Психологія»	<i>Рік підготовки:</i>	
Загальна кількість академічних годин – 150		4-й	5-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6.	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	42год.	6 год.
		<i>Практичні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		66 год.	138год.
		<i>Підсумковий контроль: іспит</i>	

Мета курсу - Формування у студентів професійної компетентності щодо теоретичних і практичних засад психологічної експертизи, здатності здійснювати експертне психологічне дослідження, формулювати обґрунтовані експертні висновки та дотримуватися етичних і правових норм у професійній діяльності.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Методика проведення психологічної експертизи у різних галузях» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системних знань, умінь і практичних навичок щодо організації та проведення психологічної експертизи в різних сферах професійної діяльності психолога.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ С4 «ПСИХОЛОГІЯ»

<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики. СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку</p>
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційнокомунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПРН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПРН10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p>

	<p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.</p>
--	--

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ»

Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи психологічної експертизи

Лекція 1. Психологічна експертиза як вид професійної діяльності

Поняття психологічної експертизи, її мета та завдання. Сфери застосування психологічної експертизи. Роль психолога-експерта у професійній діяльності. Відмінності експертної діяльності від консультування та психотерапії. Професійна відповідальність експерта. Основні поняття: психологічна експертиза, експерт, експертний висновок, професійна відповідальність.

Практичне заняття 1. Роль та функції психолога-експерта: аналіз професійних ситуацій.

Лекція 2. Нормативно-правові та етичні засади психологічної експертизи

Законодавчі основи експертної діяльності. Права та обов'язки психолога-експерта. Етичні принципи експертної роботи. Конфіденційність та професійна незалежність експерта.

Основні поняття: професійна етика, конфіденційність, правова відповідальність, професійні стандарти.

Практичне заняття 2. Аналіз етичних дилем у діяльності психолога-експерта.

Лекція 3. Етапи організації та проведення психологічної експертизи

Підготовчий етап експертного дослідження. Планування експертизи. Проведення обстеження. Узагальнення результатів і підготовка експертного висновку. Типові помилки експертної діяльності.

Основні поняття: етапи експертизи, експертне дослідження, інтерпретація результатів.

Практичне заняття 3. Розроблення алгоритму проведення психологічної експертизи.

Лекція 4. Методи психодіагностики в експертній практиці

Вимоги до психодіагностичних методик у експертній роботі. Комплексне використання методів дослідження. Надійність та валідність психодіагностичних результатів. Інтерпретація отриманих даних.

Основні поняття: психодіагностика, валідність, надійність, експертне тестування.

Практичне заняття 4. Вибір та обґрунтування психодіагностичних методик для експертизи.

Змістовий модуль 2. Особливості психологічної експертизи у різних сферах діяльності

Лекція 5. Судово-психологічна експертиза

Завдання судово-психологічної експертизи. Особливості роботи психолога у судовому процесі. Підготовка експертного висновку для суду. Основні поняття: судово-психологічна експертиза, процесуальний статус експерта, судовий висновок.

Практичне заняття 5. Аналіз прикладів судово-психологічних експертиз.

Лекція 6. Психологічна експертиза у сфері освіти

Експертна оцінка освітнього середовища. Психологічна експертиза навчальних програм. Оцінювання психологічних умов розвитку учнів і студентів.

Основні поняття: освітня експертиза, психологічний супровід, освітнє середовище.

Практичне заняття 6. Проведення експертної оцінки освітньої ситуації (кейс-аналіз).

Лекція 7. Психологічна експертиза в організаціях

Експертна оцінка персоналу та організаційного клімату. Психологічний аудит організації. Використання результатів експертизи у кадрових рішеннях. Основні поняття: психологічний аудит, організаційний клімат, експертна оцінка персоналу.

Практичне заняття 7. Аналіз кейсів експертної оцінки персоналу.

Лекція 8. Медико-психологічна експертиза

Особливості взаємодії психолога та лікаря. Експертна оцінка психічного стану особи. Психологічна експертиза у реабілітаційній практиці. Основні поняття: медико-психологічна експертиза, реабілітація, психічний стан.

Практичне заняття 8. Аналіз прикладів медико-психологічних експертиз.

Змістовий модуль 3. Підготовка експертного висновку та професійна компетентність експерта

Лекція 9. Аналіз та інтерпретація результатів експертного дослідження

Методи обробки результатів дослідження. Інтерпретація отриманих даних. Аргументація експертних висновків. Основні поняття: інтерпретація даних, експертна аргументація, аналітичний висновок.

Практичне заняття 9. Інтерпретація результатів психодіагностичних

досліджень.

Лекція 10. Структура та оформлення психологічного експертного висновку

Стандарти підготовки експертного документа. Структура висновку. Типові помилки при складанні експертних висновків. Основні поняття: експертний висновок, стандарти оформлення, документування результатів.

Практичне заняття 10. Складання зразка психологічного експертного висновку.

Лекція 11. Професійна компетентність психолога-експерта

Професійні якості та компетентності експерта. Професійні ризики та профілактика професійного вигорання. Підвищення кваліфікації експертів. Основні поняття: професійна компетентність, професійні стандарти, професійна деформація.

Практичне заняття 11. Самооцінка професійної готовності до експертної діяльності.

Лекція 12. Сучасні тенденції розвитку психологічної експертизи

Новітні технології у проведенні експертиз. Міжнародні стандарти експертної діяльності. Перспективи розвитку психологічної експертизи. Основні поняття: міжнародні стандарти, цифрові технології експертизи, професійні інновації.

Практичне заняття 12. Аналіз сучасних тенденцій розвитку експертної діяльності психолога.

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Поняття психологічної експертизи та її місце у професійній діяльності психолога.
2. Мета, завдання та основні функції психологічної експертизи.
3. Основні сфери застосування психологічної експертизи.
4. Відмінності між психологічною експертизою, психологічним консультуванням і психотерапією.
5. Професійні права та обов'язки психолога-експерта.
6. Етичні принципи діяльності психолога-експерта.
7. Юридична відповідальність психолога-експерта.
8. Основні принципи організації психологічної експертизи.
9. Етапи підготовки та проведення психологічної експертизи.
10. Вимоги до психодіагностичних методик у експертній практиці.

11. Надійність і валідність психодіагностичних методів в експертному дослідженні.
12. Особливості проведення судово-психологічної експертизи.
13. Процесуальний статус психолога-експерта у судовому процесі.
14. Психологічна експертиза у цивільних та кримінальних справах.
15. Особливості психологічної експертизи у сфері освіти.
16. Психологічна експертиза освітнього середовища.
17. Психологічна експертиза в організаціях та управлінні персоналом.
18. Психологічний аудит організації як різновид експертної діяльності.
19. Особливості медико-психологічної експертизи.
20. Взаємодія психолога з іншими спеціалістами під час проведення експертизи.
21. Методи збору інформації у процесі експертного дослідження.
22. Обробка та інтерпретація результатів психологічної експертизи.
23. Аргументація експертних висновків.
24. Структура психологічного експертного висновку.
25. Основні вимоги до оформлення експертного висновку.
26. Типові помилки при проведенні психологічної експертизи.
27. Професійні компетентності психолога-експерта.
28. Професійні ризики та профілактика професійного вигорання експертів.
29. Міжнародні стандарти психологічної експертної діяльності.
30. Сучасні тенденції та перспективи розвитку психологічної експертизи.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	л	п	інд	СР	всього	л	п	інд	СР
Змістовий модуль І. Теоретичні та організаційні основи психологічної експертизи										
Тема 1. Психологічна експертиза як професійної діяльності психолога	15	3	3		10		2	2		14
Тема 2. Нормативно-правові та етичні засади психологічної експертизи	15	3	3		8		2	2		14
Тема 3. Принципи та етапи	20	3	3		10					14

організації психологічної експертизи										
Тема 4. Методи психодіагностики в експертній практиці	10	2	2		8					10
Разом за модуль 1	60	9	9		28		4	4		42
Змістовий модуль 2. Методика проведення психологічної експертизи у різних сферах										
Тема 5. Судово-психологічна експертиза	15	4	4		10					20
Тема 6. Психологічна експертиза у сфері освіти	10	4	4		10					20
Тема 7. Психологічна експертиза в організаціях та управлінні персоналом	13	4	4		10					10
Тема 8. Медико-психологічна експертиза	15	4	4		10					20
Разом за модуль 2	48	12	12		30					60
Змістовий модуль 3. Підготовка експертного висновку та професійна діяльність експерта										
Тема 9. Аналіз і інтерпретація результатів експертного дослідження	18	4	4		9		2	2		10
Тема 10. Структура та оформлення психологічного експертного висновку	15	4	4		9					10
Тема 11. Професійна компетентність та етична відповідальність психолога-експерта	17	3	3		10					10
Тема 12. Сучасні тенденції розвитку психологічної експертизи	15	4	4		8					10
Всього годин	150	42	42		66		6	6		138

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, СР – самостійна робота студентів, в т.ч. індивідуальні завдання.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи психологічної експертизи	

<p>Тема 1. Психологічна експертиза як вид професійної діяльності психолога</p> <p>Розглядається поняття психологічної експертизи, її місце у професійній діяльності психолога та основні сфери застосування. Аналізуються завдання експертної діяльності та роль психолога-експерта у прийнятті соціально значущих рішень.</p>	4
<p>Тема 2. Нормативно-правові та етичні засади психологічної експертизи</p> <p>Вивчаються законодавчі основи проведення психологічної експертизи та правовий статус експерта. Особлива увага приділяється етичним принципам експертної діяльності та професійній відповідальності фахівця.</p>	4
<p>Тема 3. Принципи та етапи організації психологічної експертизи</p> <p>Розкриваються основні принципи проведення експертного дослідження та етапи його організації. Аналізуються вимоги до планування, проведення та узагальнення результатів експертної роботи.</p>	2
<p>Тема 4. Методи психодіагностики в експертній практиці</p> <p>Описуються основні психодіагностичні методи, що застосовуються у процесі експертної діяльності. Розглядаються вимоги до валідності, надійності та обґрунтованості використання діагностичних методик.</p>	4
<p>Разом за змістовий модуль 1</p>	10
<p><i>Змістовий модуль 2. Методика проведення психологічної експертизи у різних сферах</i></p>	
<p>Тема 5. Судово-психологічна експертиза</p> <p>Висвітлюються завдання та особливості проведення психологічної експертизи у судовій практиці. Розглядаються вимоги до підготовки експертного висновку та участі психолога у судовому процесі.</p>	4
<p>Тема 6. Психологічна експертиза у сфері освіти</p> <p>Аналізуються особливості експертної оцінки освітнього середовища та навчальних програм. Розглядаються методи дослідження психологічних умов навчання та розвитку особистості.</p>	2
<p>Тема 7. Психологічна експертиза в організаціях та управлінні персоналом</p> <p>Розкриваються завдання експертної оцінки персоналу та організаційного середовища. Аналізується використання результатів психологічної експертизи у кадрових та управлінських рішеннях.</p>	2
<p>Тема 8. Медико-психологічна експертиза</p> <p>Висвітлюються особливості взаємодії психолога з медичними працівниками під час проведення експертних досліджень. Розглядаються підходи до оцінювання психічного стану особи та психологічної реабілітації.</p>	2
<p><i>Змістовий модуль 3. Підготовка експертного висновку та професійна діяльність експерта</i></p>	
<p>Тема 9. Аналіз і інтерпретація результатів експертного дослідження</p> <p>Розглядаються методи обробки та систематизації результатів психологічного дослідження. Аналізуються принципи науково обґрунтованої інтерпретації отриманих даних.</p>	4
<p>Тема 10. Структура та оформлення психологічного експертного висновку</p> <p>Описуються стандарти підготовки експертного документа та його обов'язкові структурні елементи. Розглядаються вимоги до чіткості формулювань і логічності викладення результатів.</p>	4
<p>Тема 11. Професійна компетентність та етична відповідальність психолога-експерта</p>	4

Визначаються ключові професійні компетентності, необхідні для ефективної експертної діяльності. Аналізуються питання професійної відповідальності та профілактики професійних деформацій.	
Тема 12. Сучасні тенденції розвитку психологічної експертизи Розглядаються сучасні підходи, технології та міжнародні стандарти експертної діяльності. Аналізуються перспективи розвитку психологічної експертизи в різних галузях суспільства.	4
Разом за змістовий модуль 3	4
Всього	42

6.2. Практичні заняття

Тема практичного заняття	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи психологічної експертизи	
Практичне заняття 1. Роль та функції психолога-експерта: аналіз професійних ситуацій Розглядаються професійні ролі психолога-експерта та межі його компетенції. Проводиться аналіз ситуацій, що демонструють відмінності між експертною діяльністю, консультуванням і психотерапією.	4
Практичне заняття 2. Етичні та правові дилеми у діяльності психолога-експерта Аналізуються приклади професійних ситуацій, пов'язаних із порушенням етичних норм або правових вимог. Формуються навички прийняття професійних рішень у складних експертних ситуаціях.	4
Практичне заняття 3. Алгоритм організації психологічної експертизи Відпрацьовується послідовність дій психолога під час підготовки та проведення експертного дослідження. Студенти розробляють алгоритм проведення експертизи для запропонованих кейсів.	4
Практичне заняття 4. Вибір психодіагностичних методик для експертного дослідження Розглядаються критерії добору психодіагностичних інструментів відповідно до завдань експертизи. Проводиться обґрунтування вибору методик у конкретних практичних ситуаціях.	4
Разом за змістовий модуль 1	16
Змістовий модуль 2. Методика проведення психологічної експертизи у різних сферах	
Практичне заняття 5. Аналіз прикладів судово-психологічної експертизи Розглядаються реальні або модельовані приклади експертних досліджень у судовій практиці. Відпрацьовуються навички визначення експертних завдань та оцінки отриманих результатів.	4
Практичне заняття 6. Експертна оцінка психологічних умов освітнього середовища Проводиться аналіз освітніх ситуацій з позиції психологічної експертизи. Формуються навички оцінювання психологічного клімату та умов розвитку учнів або студентів.	4
Практичне заняття 7. Психологічна експертиза в організаціях: кейс-аналіз Розглядаються приклади експертної оцінки персоналу та організаційного середовища. Відпрацьовуються навички формування експертних рекомендацій для управлінських рішень.	4
Практичне заняття 8. Особливості проведення медико-психологічної експертизи Аналізуються ситуації взаємодії психолога з медичними фахівцями у процесі експертної роботи. Визначаються підходи до оцінювання психічного стану особи у медичній практиці.	2

Разом за змістовий модуль 2	14
<i>Змістовий модуль 3. Підготовка експертного висновку та професійна діяльність експерта</i>	
Практичне заняття 9. Інтерпретація результатів психологічного експертного дослідження Відпрацьовуються навички обробки та інтерпретації психодіагностичних даних. Аналізуються приклади формування аргументованих експертних висновків.	4
Практичне заняття 10. Складання психологічного експертного висновку Студенти опановують структуру експертного документа та правила його оформлення. Проводиться підготовка модельного експертного висновку на основі кейсових матеріалів.	2
Практичне заняття 11. Професійна компетентність психолога-експерта: самооцінка та розвиток Аналізуються професійні компетентності, необхідні для експертної діяльності. Виконується самооцінка рівня професійної готовності та визначаються напрями професійного розвитку.	2
Практичне заняття 12. Сучасні тенденції та інновації у психологічній експертизі Розглядаються сучасні технології та міжнародні стандарти проведення експертних досліджень. Обговорюються перспективи розвитку експертної діяльності психолога у різних галузях.	2
Разом за змістовий модуль 3	12
Всього	42

6.3. Самостійна робота

Тема 1. Психологічна експертиза як професійна діяльність

1. Підготуйте коротке есе про місце психологічної експертизи у професійній діяльності психолога.
2. Складіть порівняльну таблицю «психологічна експертиза – консультування – психотерапія».

Тема 2. Нормативно-правові основи експертної діяльності

1. Проаналізуйте нормативні документи, що регулюють діяльність експерта-психолога в Україні.
2. Підготуйте перелік прав та обов'язків психолога-експерта.

Тема 3. Етичні принципи роботи психолога-експерта

1. Охарактеризуйте основні етичні принципи експертної діяльності психолога.
2. Проаналізуйте приклад професійної етичної дилеми та запропонуйте варіанти її вирішення.

Тема 4. Етапи проведення психологічної експертизи

1. Складіть схему етапів проведення психологічної експертизи.

2. Опишіть можливі труднощі кожного етапу експертного дослідження.

Тема 5. Психодіагностичні методи в експертній практиці

1. Підготуйте опис трьох психодіагностичних методик, які можуть використовуватись у експертній діяльності.
2. Обґрунтуйте критерії вибору методик залежно від завдань експертизи.

Тема 6. Судово-психологічна експертиза

1. Охарактеризуйте основні завдання судово-психологічної експертизи.
2. Проаналізуйте приклад експертної ситуації у судовій практиці та визначте можливі методи дослідження.

Тема 7. Психологічна експертиза у сфері освіти

1. Визначте напрями проведення психологічної експертизи в освітньому середовищі.
2. Розробіть план експертної оцінки психологічного клімату навчальної групи.

Тема 8. Психологічна експертиза в організаціях

1. Охарактеризуйте основні завдання психологічної експертизи персоналу.
2. Складіть приклад структури експертного звіту щодо оцінки організаційного клімату.

Тема 9. Медико-психологічна експертиза

1. Опишіть особливості взаємодії психолога з медичними фахівцями під час експертизи.
2. Визначте психологічні методи, які можуть застосовуватися для оцінки психічного стану особи.

Тема 10. Інтерпретація результатів експертного дослідження

1. Охарактеризуйте принципи інтерпретації психодіагностичних результатів.
2. Підготуйте приклад формулювання інтерпретаційного висновку на основі умовних даних.

Тема 11. Структура психологічного експертного висновку

1. Складіть структуру психологічного експертного висновку.
2. Проаналізуйте типові помилки, що допускаються при оформленні експертних документів.

Тема 12. Професійний розвиток психолога-експерта

1. Визначте ключові компетентності, необхідні для діяльності психолога-експерта.
2. Розробіть індивідуальний план професійного розвитку експерта-психолога.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни «Психологія мотивації та прийняття рішень» застосовується комплексний підхід, що поєднує різноманітні навчальні технології та засоби.

На лекційних заняттях матеріал структурується чітко та зрозуміло, відповідно до модулів та тем курсу. Увага здобувачів освіти зосереджується на ключових концепціях психології управління, наводяться конкретні приклади їх практичного застосування. Викладач звертається до міжнародного досвіду у сфері психології, заохочуючи здобувачів освіти до критичного осмислення різних підходів. Для покращення сприйняття інформації використовуються візуальні матеріали: схеми теорій мотивації, моделі лідерства, графіки організаційних процесів. Активно застосовуються технічні засоби, такі як мультимедійні презентації та відеоматеріали з прикладами психологічних напрямків та ситуацій.

Практичні заняття насичені різноманітними інтерактивними методами. Проводяться дискусії з обговорення актуальних проблем вступу до спеціальності, аналізуються кейси з реальних ситуацій. Здобувачі освіти беруть участь у рольових іграх для відпрацювання різних стилів керівництва, проходять психологічні тести для самооцінки лідерських якостей. Групові проекти з розробки стратегій мотивації персоналу сприяють розвитку навичок командної роботи. Практикуми з розвитку комунікативних навичок, тренінгові вправи з управління конфліктами та стресом надають можливість відпрацювати практичні навички. Мозкові штурми використовуються для вирішення проблемних питань в психології.

В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання активно використовуються сучасні технології. Інтерактивні лекції та семінари проводяться за допомогою платформ Zoom або Google Meet. Освітня платформа Moodle застосовується для виконання самостійних дослідницьких і тестових завдань. Для оперативного зв'язку та обміну матеріалами використовуються месенджери Telegram та Viber. Онлайн-опитування та

тестування проводяться за допомогою Google Forms, а групова робота організовується через Google Classroom. Онлайн-дошки, такі як Miro, застосовуються для візуалізації групових проєктів.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль.

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проєктного/творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Бали за лекційне заняття враховують такі показники: активність участі здобувачів у дискусії, самостійна підготовка виступу-презентації, опрацювання додаткового матеріалу з теми.

Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, командні проєкти, презентації, активність під час дискусій і виконання практичних завдань.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою критеріальною шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за 4-рівневою шкалою

Показники, бал	Критерії оцінювання
«Відмінно», 5	Завдання виконано у повній мірі. Здобувач вищої освіти демонструє вміння аналізувати і оцінювати психолого-педагогічне і методичне явище, процеси, при цьому застосовує методи індукції та дедукції, узагальнення у ході аналізу конкретних ситуацій, вміє робити самостійні висновки, інтерпретувати й критично осмислювати, обґрунтувати свої твердження.
«Добре», 4	Завдання у цілому виконано на 75 % обсягу, проте є певні недоліки у виконанні роботи – ознаки неповноти, недостатньої аналітичності та критичності, фактичні помилки, недостатність розуміння опрацьованого матеріалу. Здобувач вищої освіти здебільшого виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, робити самостійні висновки.
«Задовільно», 3	Завдань виконано частково, не більше ніж на 60 %. Подаються розрізнені факти, називаються психолого-педагогічні та методичні явища, однак слабо виявлено при цьому здатність аналізувати й інтерпретувати опрацьований матеріал. Здобувач вищої освіти не повною мірою орієнтується у виявлених фактах, недостатньо обґрунтовує твердження та висновки.
«Незадовільно», 2	Здобувач вищої освіти не виконав 60 % завдання. Порушено факти, виявлено невміння аналізувати дидактико-методичні явища, факти, події, нездатність робити самостійні висновки та їх обґрунтувати.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни обчислюється як середнє

арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих балів і переводиться у 100-бальну шкалу за формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих здобувачем балів (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю. Відсутність на занятті без його опрацювання у формулі береться за «0».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Захист ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимальний бал	14	24	12	20		30	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції в записі.
3. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.
4. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проектор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Бондаренко І. В. Психологічна експертиза: теорія і практика : навч. посіб. – Київ : Академвидав, 2023. – 312 с.
2. Кокун О. М. Психологічна діагностика у професійній діяльності психолога : підручник. – Київ : КНТ, 2022. – 384 с.
3. Максименко С. Д., Прокопенко О. В. Методологія та організація психологічних досліджень : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2021. – 352 с.
4. Титаренко Т. М. Сучасна психологія особистості : підручник. – Київ : Каравела, 2022. – 420 с.
5. Савчин М. В. Психодіагностика : навч. посіб. – Київ : Академвидав, 2021. – 296 с.
6. Панок В. Г. Практична психологія: теорія та методика : навч. посіб. – Київ : Ніка-Центр, 2024. – 328 с.

Додаткова література

7. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія професійної діяльності : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2022. – 360 с.
8. Москалець В. П. Психологія особистості : навч. посіб. – Київ : Ліра-К, 2023. – 304 с.
9. Карамушка Л. М. Організаційна психологія : підручник. – Київ : Інкос, 2021. – 540 с.
10. Шевченко Н. Ф. Етичні стандарти діяльності психолога : навч. посіб. – Київ : Університетська книга, 2022. – 210 с.
11. Демченко О. С. Психологія судової експертизи : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2023. – 288 с.
12. Кравченко М. В. Психологічна експертиза в організаційній діяльності : монографія. – Київ : Наукова думка, 2022. – 312 с.
13. Петрова Л. І. Психологія медичної реабілітації : навч. посіб. – Харків : Ранок, 2021. – 264 с.
14. Гнатюк І. В. Методика проведення психологічної експертизи : навч. посіб. – Львів : Світ, 2022. – 300 с.

Нормативні документи та стандарти

15. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (із змінами). – Київ, 2023.
16. Закон України «Про психологічну діяльність та психологічну допомогу» від 05.12.2019 № 2671-IX.
17. Національний стандарт «Психологічна експертиза. Основні положення» (затверджений Міністерством освіти і науки України, 2021).
18. Кодекс професійної етики психолога (Українська асоціація психологів, 2021).

Інформаційні ресурси

19. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіц. сайт. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
20. Міністерство освіти і науки України : офіц. сайт. – URL: <https://mon.gov.ua>
21. Українська асоціація психологів : офіц. сайт. – URL: <https://uaps.org.ua>